

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

«31» 10 2016 року
ND - 260/912

Прем'єр-міністру України
В.Б.ГРОЙСМАНУ

Копія:

Щодо прискорення реформування державної політики у сфері захисту прав споживачів

ДЕПУТАТСЬКЕ ЗВЕРНЕННЯ

Шановний Володимире Борисовичу!

До мене надійшло звернення голови комітету з питань промисловості та захисту прав споживачів Громадської ради при Харківській обласній державній адміністрації, голови правління ХРО ВГО «Союз споживачів України» (61013, м. Харків, вул. Наумівська, 27) стосовно вжиття невідкладних заходів щодо пришвидшення прийняття Кабінетом Міністрів України розпоряджень «Про схвалення Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року» та «Про затвердження Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року».

На підставі статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» прошу Вас розглянути це звернення по суті порушеного питання та вжити належних заходів практичного реагування.

Про результати розгляду прошу поінформувати мене і заявника.

Додаток: на 8 арк.

З повагою

Володимир ЛИТВИН

Народному депутату України
Литвину В. М.
01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5

*Щодо прискорення реформування державної політики
у сфері захисту прав споживачів*

Шановний Володимире Михайловичу!

Звернутися до Вас мене змушує та ганебна ситуація, що склалася з так званим «реформуванням» державної політики захисту прав споживачів, яке не витримує ніякої критики та не відповідає вимогам часу.

Останньою краплею стало масове отруєння населення сурогатним алкоголем, від чого станом на 10 жовтня потерпіло 114 людей, в тому числі в 53 випадках – з летальним завершенням.

Впевнений, що однією з головних причин того, що сталося, є нехтування владними структурами, що відповідають за формування державної політики захисту прав споживачів, елементарними нормами, що існують у світовій та європейській практиці. Зокрема, прикро вражають слова одного з «творців» реформи у сфері захисту прав споживачів – начальника управління контролю і захисту прав споживачів Мінекономрозвитку Олександра Васильчука: «Ми готуємо нову концепцію захисту прав споживачів, яка передбачає превентивну, а не караючу боротьбу за якість послуг і продукції». Виходячи з його слів, держава відмовляється від необхідної контролюючої функції з обов'язковим покаранням за порушення, а буде займатися «інформаційною роботою зі споживачами». Але ж такого немає ніде в світі!

Європейський досвід показує, що в кожній країні є окремі органи, які займаються питаннями контролю за якістю та безпечністю харчової продукції, і органи з функціями забезпечення захисту прав споживачів. Водночас функціонує низка національних інститутів з питань безпечності фітосанітарної продукції, незалежних дослідницьких центрів, незалежних лабораторій, запроваджені системи порівняльного тестування, створені центри захисту прав споживачів (об'єднані єдиною Мережею центрів захисту європейського споживача), працюють численні асоціації споживачів.

В Україні ж функції колишньої Держспоживінспекції були паралізовані дією мораторію на перевірки бізнесу, запровадженого 5 серпня 2014 р. Новостворена за рішенням уряду Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів діє лише на папері, оскільки не має ні достатніх повноважень, ні фінансового забезпечення проведення необхідних перевірок продукції, ні достатньої кількості кваліфікованого персоналу. Положення про Держпродспоживслужбу не охоплює всього кола повноважень із повноцінного захисту споживчих прав, гарантованих Конституцією України (стаття 42). Окрім

цього, Кабінет міністрів України постановою від 18 листопада 2015 р. № 942 «Про внесення змін до розділу III схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України» підпорядкував Держпродспоживслужбу Міністерству аграрної політики та продовольства. Це взагалі поставило під сумнів реформу системи захисту прав споживачів, оскільки може призвести до її звуження до функції забезпечення безпеки тільки харчових продуктів.

Таким чином, за останні роки Україна втратила у сфері захисту прав споживачів ті позиції, що були досягнуті за попередні два десятиліття незалежності держави. Незважаючи на заявлену євроінтеграцію та обов'язки України в рамках Угоди про асоціацію Україна-ЄС, фактично ми все далі рухаємося від європейських цінностей у сфері захисту прав споживачів. Впроваджуючи в життя так звану «реформу» системи захисту прав споживачів, попередній Уряд віддав її до рук бізнесу, свідомо відсторонивши представників споживчої громадськості.

Намагаючись «допомогти» бізнесу через зменшення навантаження на нього шляхом обмеження прав споживачів, влада фактично віддаляє вітчизняне законодавство від європейських підходів. Така «ведмежа послуга» робить бізнес неконкурентоспроможним з європейським. Недобросовісні представники бізнес-структур почали користуватися відсутністю системних перевірок і дозволяють собі грубі порушення законів України, нехтуючи правами споживачів і створюючи ризики й небезпеку для їхнього здоров'я.

У квітні 2014 р. Уряд А. Яценюка представило «реформу», внаслідок якої було відмінено 200 нормативних актів, що забезпечували контрольні функції держави шляхом проведення технологічних, екологічних перевірок, перевірок безпечності продукції тощо.

Під «шумок» так званої дерегуляції Уряд дійшов до того, що 8 вересня 2015 року скасував Постанову Кабміну від 04.01.1999 р. № 12 «Про затвердження переліку харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах», а замість неї нічого не впровадив. Тобто вже більше року немає переліку харчових добавок, дозволених для використання у харчових продуктах, тому виробники можуть додавати в свою продукцію все, що завгодно! І ми бачимо сумні результати цього. Як нещодавно заявив керівник Головного управління Держпродспоживслужби України в м. Києві Олег Рубан, 40% продукції, яка знаходиться на полицях українських магазинів, є контрафактною, що виробляється асоціальним бізнесом.

У той же час навіть невеликі кроки у бік захисту прав споживачів свідомо чи підсвідомо гальмуються. Так, Мінекономрозвитку були розроблені та ще 01.06.2016 р. розміщені для обговорення на сайті міністерства довгоочікувані громадськими організаціями із захисту прав споживачів проекти двох розпоряджень Кабміну: «Про схвалення Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року» і «Про затвердження Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів

на період до 2020 року». Це важливі документи, які повинні бути прийняті найближчим часом, оскільки передбачають реалізацію заходів, починаючи з 2016 року. Проте до цього часу вони так і не схвалені на засіданні Уряду. А відсутність цих документів не дає змогу місцевим державним адміністраціям проводити в повному обсязі роботу із захисту прав споживачів.

Пунктом 1 проекту Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів передбачена розробка в 2017 р. та наступне прийняття нового Закону України «Про захист прав споживачів», що має відповідати актам законодавства ЄС. Щодо цього проекту, то він, на нашу думку, мав би включати нові європейські підходи, які довели свою ефективність під час реалізації Стратегії споживчої політики ЄС у 2007-2013 рр., а також закріплені в Програмі дій ЄС у сфері споживчої політики на період 2014-2015 рр. Він має враховувати положення Директиви 1999/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 травня 1999 р. про певні питання продажу та гарантії товару споживання, Директиви 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про судові заборони з метою захисту прав споживачів, Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.05.2008 про кредитні угоди для споживачів та про скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС та Директиви 93/13/ЄС Ради Європейського Союзу від 5 квітня 1993 р. про несправедливі умови у споживчому договорі.

Принципова помилка сьогоденного підходу до реформування полягає в тому, що розробники реалізують намір поєднати в одному державному мегаоргані функції забезпечення безпечності харчових продуктів та функції загальної системи захисту прав споживачів. Як я вже зазначав, це суперечить європейській практиці, а тому не відповідає Угоді про асоціацію з ЄС.

На жаль, мій лист до прем'єр-міністра України В.Б.Гройсмана від 14.07.2016 р. щодо прискорення реформування системи захисту прав споживачів в Україні до цих пір залишився без відповіді.

Тому, шановний Володимире Михайловичу, звертаюся до Вас з проханням ще раз привернути увагу прем'єр-міністра України В.Б.Гройсмана на реформування системи захисту прав споживачів в Україні, яке має включати наступне:

1. Вжиття заходів щодо пришвидшення прийняття Кабінетом Міністрів України розпоряджень «Про схвалення Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року» та «Про затвердження Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року».

2. Розділення Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів (Держпродспоживслужби України) на дві окремі служби – Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та Державну службу України з питань захисту прав споживачів, яку необхідно підпорядкувати безпосередньо прем'єр-міністру України, забезпечити її належне фінансування з державного бюджету та впровадити комплексний підхід служби до реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів.

3. Вжиття заходів щодо пришвидшення розробки та прийняття нового проекту Закону України «Про захист прав споживачів», що має відповідати актам законодавства ЄС та реалізовувати комплексний підхід до захисту прав споживачів.

Додаток: копія листа до прем'єр-міністра України В.Б. Гройсмана на 4 арк.

**Голова комітету з питань промисловості
та захисту прав споживачів
Громадської ради при Харківській
обласній державній адміністрації,
Голова правління ХРО
ВГО «Союз споживачів України»,
Лауреат Державної премії України,
Заслужений машинобудівник України,
кандидат технічних наук**

за № _____

з/п дуб з а-вд

збільшеною ціністю на _____ з післяплатою

на _____ відправлене 15/07

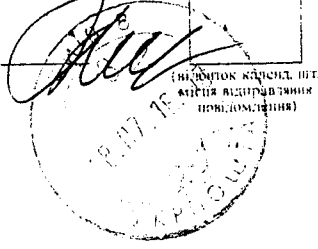
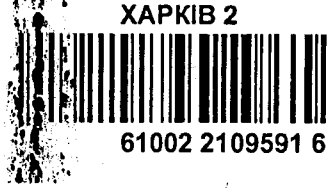
на ім'я Грегор мейстер України

за адресою Тройсманш В.В.

м. Київ вул. Друшівська 12/2

Вручено 18/07/16 особисто Грегор мейстеру Кузуб

P

Об'єднане жироулі

Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.
01008, м. Київ,
вул. Грушевського, 12/2

*Щодо реформування державної політики
у сфері захисту прав споживачів*

Шановний Володимире Борисовичу!

Наразі Україна знаходиться на етапі реалізації реформи системи захисту прав споживачів, проте здійснення цієї реформи відбувається зі значними порушеннями принципу дотримання пріоритету інтересів споживачів над інтересами будь-яких корпоративних груп, а темпи реформи не відповідають вимогам часу.

Як відомо, якість життя людей залежить від трьох речей, що безпосередньо пов'язані із захистом їх прав як споживачів. По-перше, це якість продуктів харчування, по-друге – якість медичного обслуговування, по-третє – стан забруднення навколишнього середовища (у тому числі – якість води). Як же держава піклується про те, щоб поліпшити ці показники?

У вересні 2014 року Уряд вирішив створити Державну службу України з питань безпеки харчових продуктів та захисту прав споживачів (Держпродспоживслужба), об'єднавши в ній ветеринарну та фітосанітарну служби, інспекцію з питань захисту прав споживачів та санітарно-епідеміологічну службу. Відтоді обрали голову нової структури, затвердили положення, почали створення територіальних управлінь. Процес начебто не стоїть на місці, але громадські організації, що опікуються захистом прав споживачів, б'ють на сполох.

Головна проблема полягає в тому, що зараз фактично не існує державного органу, який може реально реалізовувати захист споживчих прав. Функції колишньої Держспоживінспекції були паралізовані дією мораторію на перевірки бізнесу, запровадженого 5 серпня 2014 р. Новостворена за рішенням уряду Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів діє лише на папері, оскільки не має ні достатніх повноважень, ні фінансового забезпечення проведення необхідних перевірок продукції, ні достатньої кількості кваліфікованого персоналу. Положення про Держпродспоживслужбу не охоплює всього кола повноважень із повноцінного захисту споживчих прав, гарантованих Конституцією України (стаття 42). Окрім цього, Кабінет міністрів України постановою від 18 листопада 2015 р. № 942 «Про внесення змін до розділу III схеми спрямування і координації діяльності центральних органів виконавчої влади Кабінетом Міністрів України через відповідних членів Кабінету Міністрів України» підпорядкував Держпродспоживслужбу Міністерству аграрної політики та продовольства. Це взагалі поставило під сумнів реформу системи захисту прав споживачів, оскільки може призвести до її звуження до функції забезпечення безпеки тільки харчових продуктів.

Таким чином, за останні роки Україна втратила у сфері захисту прав споживачів ті позиції, що були досягнуті за попередні два десятиліття незалежності держави. Незважаючи на заявлену євроінтеграцію та обов'язки України в рамках Угоди про

асоціацію Україна-ЄС, фактично ми все далі рухаємося від європейських цінностей у сфері захисту прав споживачів. Впроваджуючи в життя так звану «реформу» системи захисту прав споживачів, попередній Уряд віддав її до рук бізнесу, свідомо відсторонивши представників споживчої громадськості.

Намагаючись «допомогти» бізнесу через зменшення навантаження на нього шляхом обмеження прав споживачів, влада фактично віддаляє вітчизняне законодавство від європейських підходів. Така «ведмежа послуга» робить бізнес неконкурентоспроможним з європейським. Недобросовісні представники бізнес-структур почали користуватися відсутністю системних перевірок і дозволяють собі грубі порушення законів України, нехтуючи правами споживачів і створюючи ризики й небезпеку для їхнього здоров'я.

Крім того, не витримують критики та не відповідають вимогам часу темпи «реформування».

Зокрема, ще 29.10.2015 р. на сайті Мінекономрозвитку було розміщено проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо захисту прав споживачів)", яким передбачено:

- усунення дублювання контрольних функцій органів захисту прав споживачів та органів державного ринкового нагляду, органів, відповідальних за харчову безпеку, органів, відповідальних за безпечність послуг (робіт);
- усунення дублювання відповідальності суб'єктів господарювання у сфері забезпечення безпечності нехарчової продукції, послуг (робіт);
- запровадження єдиних вимог до маркування продукції;
- скасування заборони випускати та/або реалізовувати продукцію, стосовно якої державою не встановлено вимоги;
- виключення положень, що створюють технічні бар'єри в торгівлі;
- спрощення для споживача порядку звернення за захистом своїх прав.

Пройшло вже дев'ять місяців, але до цього часу цей проект так і не зареєстрований у Верховній Раді!

Мінекономрозвитку були розроблені та 01.06.2016 р. розміщені для обговорення на сайті міністерства довгоочікувані громадськими організаціями із захисту прав споживачів проекти двох розпоряджень Кабміну: «Про схвалення Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року» і «Про затвердження Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року». Це важливі документи, які повинні бути прийняті найближчим часом, оскільки передбачають реалізацію заходів, починаючи з 2016 року. Проте до цього часу вони так і не схвалені на засіданні Уряду. А відсутність цих документів не дає змогу місцевим державним адміністраціям проводити в повному обсязі роботу із захисту прав споживачів.

Пунктом 1 проекту Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів передбачена розробка в 2017 р. та наступне прийняття нового Закону України «Про захист прав споживачів», що має відповідати актам законодавства ЄС. Щодо цього проекту, то він, на нашу думку, мав би включати нові європейські підходи, які довели свою ефективність під час реалізації Стратегії споживчої політики ЄС у 2007-2013 рр., а також закріплені в Програмі дій ЄС у сфері споживчої політики на

період 2014-2015 рр. Він має враховувати положення Директиви 1999/44/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 травня 1999 р. про певні питання продажу та гарантії товару споживання, Директиви 2009/22/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про судові заборони з метою захисту прав споживачів, Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.05.2008 про кредитні угоди для споживачів та про скасування Директиви Ради 87/102/ЄЕС та Директиви 93/13/ЄС Ради Європейського Союзу від 5 квітня 1993 р. про несправедливі умови у споживчому договорі.

Принципова помилка сьогоденішнього підходу до реформування полягає в тому, що розробники реалізують намір надати функціям забезпечення безпечності харчових продуктів первинного значення щодо загальної системи захисту прав споживачів. Це порушує цілісність системи захисту прав споживачів, в рамках якої знаходяться всі товари, роботи і послуги, їхня якість та безпека, у тому числі й питання безпеки харчових продуктів.

Шановний Володимире Борисовичу!

Звертаюся до Вас з проханням звернути пильну увагу на реформування системи захисту прав споживачів в Україні, зокрема:

1. Вжити заходів щодо пришвидшення прийняття Кабінетом Міністрів України розпоряджень «Про схвалення Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року» та «Про затвердження Плану заходів реалізації Концепції державної політики в сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року».

2. Підпорядкувати Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту прав споживачів (Держпродспоживслужбу України) безпосередньо прем'єр-міністру України, забезпечити її належне фінансування з державного бюджету та впровадити комплексний підхід служби до реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів.

3. Вжити заходів щодо пришвидшення розробки та прийняття нового проекту Закону України «Про захист прав споживачів», що має відповідати актам законодавства ЄС та реалізовувати комплексний підхід до захисту прав споживачів.

**Голова комітету з питань промисловості
та захисту прав споживачів
Громадської ради при Харківській
обласній державній адміністрації,
Голова правління ХРО
ВГО «Союз споживачів України»,
Лауреат Державної премії України,
Заслужений машинобудівник України,
кандидат технічних наук**